

Enligt Official Velie Register i USA är detta världens enda kvarvarande Velie Touring Model 34 från 1920. Idag ägs den unika vagnen av Henrik Ågren i Tjocksta utanför Uppsala, medlem i Upplands Fordonshistoriker.

Enda i världen!

Henrik Ågren utanför Uppsala äger en bil som ingen annan har. Det är en amerikansk Velie Touring Model 34 från 1920. Här kan man prata om ett verkligt ovanligt ladufynd!

Av Bengt Aronsson (text & foto)

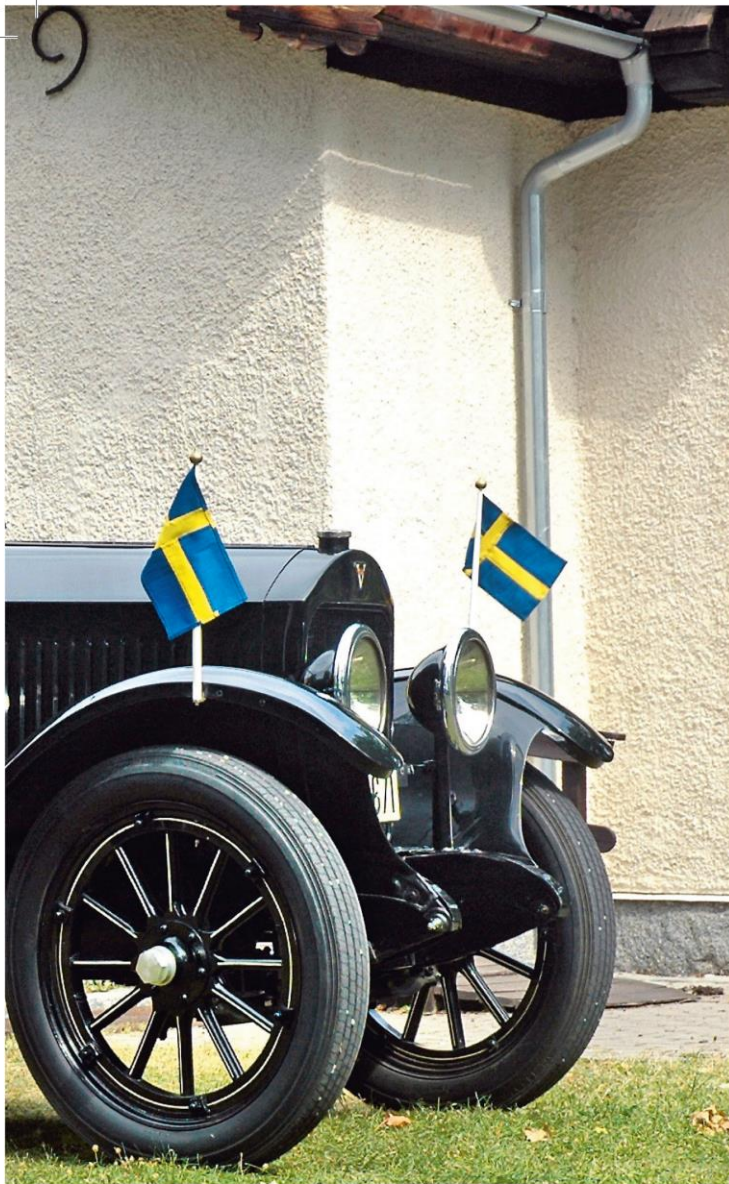
Ar 1970 gjordes ett unikt fynd i en lada utanför Östersund. Det var resterna av en mycket ovanlig amerikansk vagn av märket Velie från 1920 (uttalas "Vee-Lee"). Bilen hade blivit ombyggd till Epatraktor, troligen

under 1950-talet, men var nu i ett eländigt skick. Karossen var delad i två hälften.

Velie existerade under åren 1908-1928. Företaget var baserat i Moline i Illinois och grundades av Willard Velie, vars morfar var traktortillverkaren John Deere.

Det var i det här skicket Per-Axel Burholm fann bilen utanför Östersund 1970. Det ska till rätt mycket entusiasm för att gå i land med ett sånt omfattande projekt. Eller hur?

Det fanns med andra ord kapital nog för att starta tillverkning av automobiler.

Första produktionsåret 1909 tillverkades runt 1.000 bilar. Velie var gediget byggda vagnar som fick gott erkännande. De jämfördes med storheter som Packard och Hispano-Suiza.

Continentalmotorer

Företagets bilar såldes i början genom John Deeres försäljningsorganisation.

Velie Motor Vehicle Company utvecklade och sålde från och med 1911 bilar med en egentillverkad fyrcylindrig motor på 40 hk. Det året deltog man i Indianapolis 500 och kom i mål på 18:de plats.

Under första världskriget överlevde företaget tack vare statliga

kontrakt. Efter kriget omorganiserades företaget till Velie Motors Corporation.

I snitt tillverkades 3.500 bilar per år. Man erbjöd ett flertal modeller, både täckta vagnar och roadsters.

Med början 1914 erbjöds även sexcylindriga toppventilmotorer från Continental.

En av de fräckaste modellerna var Velie Sport Car 4P som hade avgasrören dragna utanför karossen.

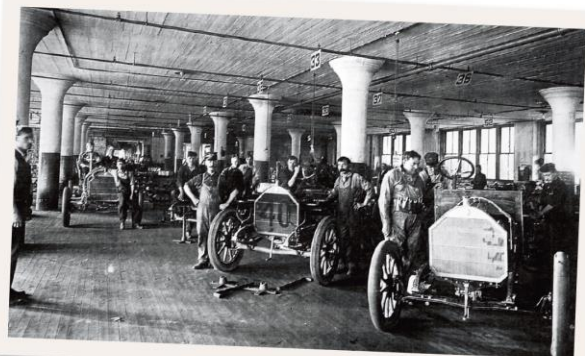
Kort blomstringstid

Model 34, som kom 1920, hade en motor på 3,6 liter som var mycket effektiv med en bränsleförbrukning på endast 1 liter milen. Det är en sådan vi ser på bilderna.

År 1922 introducerade man en egen sexcylindrig motor. Det ►

Indianapolis 500 och året är 1911 då Howard Hall körde sin makalösa Velie-racer till 18:de plats.

Interiör från fabriken i Moline Illinois 1911. Som vi ser byggdes alla bilar för hand. Den med nummer 40 på kylaren är en Indyracer som aldrig fullföljde.

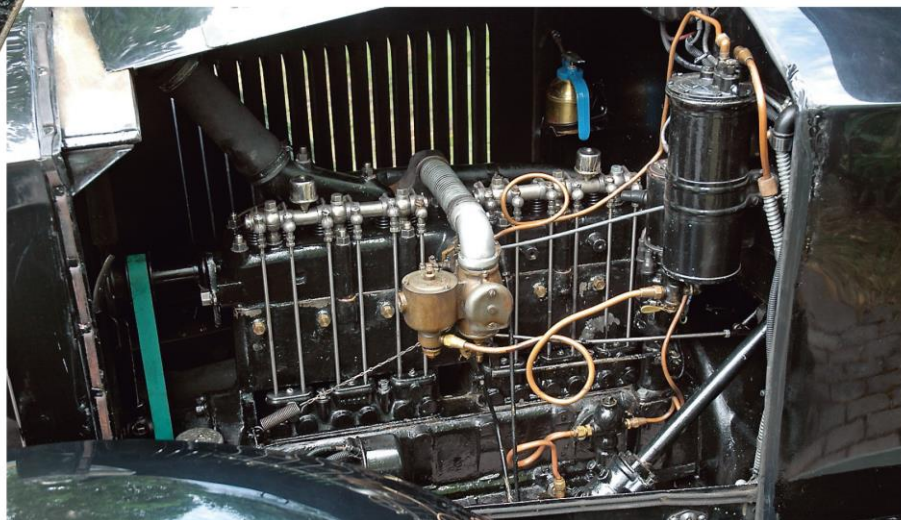
Förste ägaren, bankdirektör Otto Edvall med okänd passagerare, vid Frösö kyrka 1923.

Velie Model 39 Sport Touring 1919 var en synnerligen udda vagn för sin tid.

Velie tillverkade förutom bilar 1908-1928 även traktorer, lastbilar och flygplan. Grundaren Willard Velie var barnbarn till traktortillverkaren John Deere som backade upp honom med kapital.

► var en praxis för Velie att först använda en erkänt bra motor och sedan göra en ännu bättre själva.

En rak åttacylindrig motor från Lycoming introducerades 1928 men någon egen variant hann man aldrig göra.

Bästa försäljningsåret 1920 tillverkades 7.000 bilar.

Från 1927 började bolaget även bygga flygplan under namnet Mono Aircraft Inc.

År 1928 blev det sista för Velie. Grundaren Willard L. Velie dog detta år och sonen, med samma förnamn, hade inte kraft att driva båda företagen vidare så Velie Motors Corporation lades ned i januari 1929. Tre månader senare dog även sonen Willard Jr. Fabrikslokalerna övertogs av John Deere.

Enligt Official Velie Register återstår idag 230 exemplar av Velie, utspridda över världen. Ett av dem finns i Sverige.

Såld till bankdirektör

Det här exemplaret är en Touring Model 34 från 1920. Det är med stor sannolikhet det enda kvarvarande exemplaret av den modellen i världen. Bilen kom till Sverige via Trondheim och registrerades i juli 1921 med Jordbrukarnas Leveransförening i Östersund som ägare. Föreningen var återförsäljare av John Deeres traktorer och liksom i USA såldes Velie genom detta företag.

Bilen såldes till bankdirektör Otto Edvall i Östersund. Han använde bilen till 1926 då den såldes till en lantbrukare P A

Den imponerande sexan från Continental med friliggande stötstänger och vippor är på 3,6 liter och utvecklar 37 hk. Vipparmarna får smörjas manuellt var tionde mil.

Man sitter högt och kungligt bakom ratten på en Velie. Rattreglagen består av handgas och tändningsförställning. Hastighetsmätare från Stewart och oljetryckmätare av Velies egen tillverkning.

De vackert utformade dörrhandtagen var några av de detaljer som Robert Walter i amerikanska Velie-registret kunde hjälpa till med.

Här är karossstommen klar. Mycket återstår ännu.

Bengtsson i Norra Lit utanför Östersund. Bengtsson körde ett antal år med bilen men kapade sedan av ramen och byggde om den till Epatraktor.

Sparade delar

Per-Axel Burholm i Enköping hittade resterna av bilen 1970 och började den mödosamma

renoveringen. Som tur var hade lantbrukaren sparat nästan alla delar i en lada. De som fattades, som till exempel dörrhandtag, kunde Roger Walter i amerikanska Velie-registret få fram.

Bilen besiktigades den 27/7 1982. Något år senare besökte förste ägaren Otto Edvall, som då

var 84 år, Burholm och berättade att han tagit sitt körkort med bilen 1923. Han överlämnade samtidigt ett fotografi på bilen taget utanför Frösö kyrka.

Henrik Ågren i Tjocksta utanför Uppsala köpte bilen av änkan efter Burholm 2001. Han har därefter förvaltat arvet och kör den på veteranrallyn. □

Velie var kända för hög kvalitet och en robust konstruktion. Bilen vilar på ett chassi med 112-tums hjulbas. Den renoverades under en 12-årsperiod med början 1970.

Ursprunglig skylt från Jämtlands län och inga frambromsar men lamphus som heter duga. Henrik Ågren, som tidigare åkt Triumph och BMW i MCHK, övertog ansvaret för bilen efter Per-Axel Burholms fränfalle, som renoverat den.

Som att åka T-Ford med Packardkvalitet. I en Velie sitter man högre än i alla moderna småknattar. Sexan spinner ljudlöst.

”Något år senare besökte förste ägaren Otto Edvall, som då var 84 år, Burholm och berättade att han tagit sitt körkort med bilen 1923”